

BALLERUP

FÆLLES – OM EN GOD SKOLESTART

Mad og biler

Efter et høve var rekord i New York lovede Bolt en plan sammen med sin træner.

De skrev ned, hvad Bolt skulle spise
Bolt lovede at spise sundt
og træne meget.
Han lovede også at gå tidligt i seng
hver aften.

Hans træner sagde også
at Bolt ikke måtte lære stærkt i sine biler
Men det kunne Bolt ikke love.

Bolts biler

Bolt har mange, dyre biler.
Den er mest glad for tre af dem:
en rød Ferrari 1430 Spider, en sølv BMW M3
og en gråden Nissan GT-R.

INDLEDNING

Denne pjece henvender sig primært til de professionelle i dagtilbud og BFO/skole, der arbejder med børns skolestart. Derudover henvender pjecen sig også til forældre og andre samarbejdspartnere.

For at skabe en god og tryk skolestart for alle børn er der brug for et øget og forpligtende samarbejde mellem forældre, dagtilbud og BFO/skole. Det er visionen at nå frem til, at de professionelle i fællesskab samarbejder om at skabe gode forudsætninger for, at alle børn kan træde kompetente ind i skolens sociale og faglige læringsmiljøer og give dem en følelse af tryk, gå-på-mod og inddragelse.

I Ballerup Kommune arbejder vi ikke med én bestemt model for børns skolestart, men med et fælles afsæt for, hvad samarbejdet om det skolestartende barn skal indeholde. På baggrund af det fælles afsæt er det op til hvert enkelt distrikts dagtilbud og BFO/skole at udarbejde en fælles samarbejdsaftale for den gode skolestart. Samarbejdsaftalen skal tilpasses kommunale visioner, mål og procedurer samt lokale forhold og indsatser. Det er derfor den samlede ledelse i de enkelte distrikter, der sammen med medarbej-

derne skal omsætte Ballerup Kommunes fælles principper for en god skolestart til pædagogisk praksis.

Til sikring af sammenhæng mellem distrikternes samarbejdsaftale og pjecen "Fælles – om en god skolestart" er der udarbejdet en guide, der skal hjælpe med at skabe en fælles retning.

Pjecen indeholder:

- > De principper som "Fælles – om en god start" bygger på
- > De perspektiver som skal inddrages i det fælles arbejde om en god skolestart
- > Eksempler på praksis
- > Guide til samarbejdsaftale

VIDEN OM DEN GODE SKOLESTART

At være fælles om en god skolestart er en væsentlig faktor for, om børn får en god skolestart. Så klart er budskabet, der kommer fra forskning på området: Der eksisterer en sammenhæng mellem kvaliteten af det tværprofessionelle samarbejde og børns lyst, mod og evne til at deltage i BFOen og skolens fællesskaber ved skolestart.

Barnets skolestart er en kompleks proces for hvert enkelt barn, som indbefatter skiftet til nye læringsmiljøer, nye voksne og kammerater. En sammenhængende og tryk overgang

vil understøtte barnets forudsætninger for at træde mere kompetent og succesfuld ind i sine nye læringsmiljøer. Samtidig vil en god skolestart skabe en positiv model for overgange, som barnet har med sig senere hen i livet. Omvendt, så tyder forskning på, at en dårlig skolestart kan have negativ langtidseffekt i trivsel, udvikling og læring. Derfor skal vi samarbejde, koordinere og tage ansvar for at skabe den bedst mulige skolestart for barnet; dét er et fælles ansvar.

Kvaliteten af det tværprofessionelle samarbejde skal rettes mod sammenhængen mellem læringsmiljøerne i dagtilbud og BFO/skole. Jo bedre disse miljøer er sammenflettet i forhold til pædagogik, barne- og læringssyn samt aktiviteter, des bedre understøtter vi fundamentet for, at barnet kan blive trygt og deltagende i sine nye miljøer.

Vi skal have læringsmiljøerne til at dele viden og arbejde så tæt sammen som muligt om det skolestartende barn. Samarbejdet skal skabe en praksis, som guider barnet gennem processen, så det trygt kan forlade dagtilbuddet og kompetent træde ind i livet som skolebarn.

At det sker, skal vi i fællesskab sikre.

FÆLLES PRINCIPPER FOR ARBEJDET MED EN GOD SKOLESTART

I Ballerup Kommune har vi valgt tre principper, som en god skolestart for børn tager udgangspunkt i:

TRYGHED, GÅ-PÅ-MOD OG INDDRAGELSE
Principperne tager udgangspunkt i barnets perspektiv, fordi det er barnets oplevelse, der er omdrejningspunktet for den gode skolestart. De professionelle og forældrene har på forskellige måder ansvaret for at skabe rammerne for den bedst mulige skolestart for barnet.

TRYGHED

Det er afgørende at skabe størst mulig tryghed for barnet i skolestarten. Barnets tryghed skabes i et nært og positivt samarbejde mellem forældre og de professionelle i dagtilbud og BFO/skole. Forældre og professionelle har sammen ansvaret for at forberede barnet på skolestarten. At skabe genkendelighed for barnet i aktiviteter, lege eller historier, som barnet kender fra dagtilbuddet, og at give kendskab til BFOen og skolens struktur og fysiske rammer kan hjælpe barnet til at træde trygt og kompetent ind i livet som skolebarn.

GÅ-PÅ-MOD

Professionelle og forældre skal møde barnet med positive forventninger til skolestarten. Forberedelserne til skolestarten skal danne grobund for at give barnet lyst og gå-på-mod i forhold til at se sig selv som skolebarn i de nye læringsmiljøer. Barnets gå-på-mod understøttes af, at det mødes med positive og meningsfulde fortællinger om, hvad der er godt at vide og kunne, når man starter i skole. Barnets oplevelse af anerkendelse, hjælp og succes kan bidrage til barnets lyst og gå-på-mod til at blive skolebarn.

INDDRAGELSE

Børn er eksperter i deres egne oplevelser. Det er kun dem, der ved, hvad de forestiller sig om skolestarten. Derfor skal barnet have mulighed for at blive forstået som en, der kan bidrage aktivt i skolestarten. Forældre og pædagogisk personale i dagtilbud og BFO/skole skal lytte til børn og understøtte en gensidig dialog med udgangspunkt i børns egne forestillinger, forventninger og håb til skolen. Børn skal opleve at blive anerkendt og i at kunne deltage, bidrage og påvirke skolestarten og de nye fællesskaber, de skal være en del af.

TRE PERSPEKTIVER FOR DEN GODE SKOLESTART

”Fælles - om en god skolestart” indeholder tre perspektiver, som danner udgangspunkt for at udvikle en sammenhængende forståelse af den fælles pædagogiske opgave mellem forældre, dagtilbud og BFO/skoles samarbejde om det skolestartende barn.

Udgangspunkterne er:

BARNETS PERSPEKTIV

DE PROFESSIONELLES PERSPEKTIV

FORÆLDRENE'S PERSPEKTIV

BARNETS PERSPEKTIV

Barnets møde med nye læringsmiljøer er en kompleks proces for barnet, fordi det skal sige farvel til noget velkendt og navigere iblandt nye læringsmiljøer, kammerater og voksne. Barnet skal også sige farvel til sig selv i en velkendt rolle og identitet, og det skal genfinde sig selv i det nye. Det kræver tryghed, gå-på-mod og inddragelse, og det kan en sammenhængende, professionel indsats være med til at sikre. Det er et fælles ansvar.

DEN GODE SKOLESTART INDEBÆRER:

- > Barnet oplever tryghed og trygge rammer, når de har viden og kendskab til de nye læringsmiljøer
- > Barnet oplever, at fremtid, nutid og fortid er bundet tæt sammen af genkendelighed i aktiviteter, lege og fortællinger
- > Barnet støttes i at få gå-på-mod og lyst til at træde kompetent og deltagende ind i nye sociale og faglige fællesskaber
- > Barnets stemme, oplevelser og følelser inddrages aktivt omkring skolestart

EKSEMPLER TIL INSPIRATION

GENKENDELIGHED VIA LEGE

I løbet af foråret afholdes to fælles legedage for alle kommende 0. klasses børn i distriktet. Til denne legedag kommer hvert dagtilbud og BFO/skole med en leg. Legene samles sammen til et legekompendium, der bruges i dagtilbud og BFO/skole. Fx kan der ved afslutning af storbørnsgrupperne i dagtilbuddene igangsættes lege fra legekompendiet sammen med forældrene og pædagogisk personale fra BFOen. Ved at skabe forbindelser mellem det kendte og det ukendte, kan barnet føle sig mere tryk i de nye læringsmiljøer.

BØRN FORTÆLLER BØRN

Det arrangeres, at de nye skolebørn besøger storbørnsgrupperne i dagtilbuddene og medbringer skoletaske, bøger, penalhuse mm. Børnene fra 0. klasse fortæller om skoledagen, hvad de har leget og lært, hvad børnene skal glæde sig til, og hvad der er sjovt. Det kan evt. filmes og derefter bruges i dagtilbuddet til fælles samtaler med de kommende skolebørn. Der kan eksempelvis også medbringes foto fra klassen

taget af børnene eller små bøger med tegninger og skriftlige børnefortællinger, hvor børn fortæller børn om at gå i skole.

Børns stemme bringes i spil og bliver vigtige bidrag til fortællingerne om at gå i skole

BESØG I BFO/SKOLE

BFO/skolen inviterer storbørnegrupperne fra dagtilbuddene til et åbent hus-arrangement. Dagtilbuddene tager kamera med til besøgene og fotograferer sammen med børnene BFOens og skolens lokaler, legetøj og legeplads. Billederne bruges efterfølgende til at tale med børnene om deres start i BFO/skole, hvad en BFO/skole er, hvordan den ser ud og hvilken undervisning, lege og aktiviteter, der foregår.

På den måde får barnet mulighed for at få en viden om, hvordan det vil være at befinde sig de nye steder, og hvad det vil kræve af det.

DE PROFESSIONELLES PERSPEKTIV

Det skal være muligt for alle børn at træde kompetent ind i de nye læringsmiljøer i BFO og skole. De rammer skal de professionelle i dagtilbud og BFO/skole skabe i et forpligtigende samarbejde. Opgaven skal løses i dialog og med en fælles forståelse af, hvad der er vigtigt for barnet i skolestarten. Samarbejdet skal være med til at forbinde de pædagogiske læringsmiljøer ikke som identiske, men som forskellige praksisser, der på hver sin måde kan inddrage og bygge på læringsbærende elementer fra hinanden. Hermed tilgodeses barnets behov for at koble sig på noget kendt og bevæge sig mere trygt mellem de forskellige læringsmiljøer.

DEN GODE SKOLESTART INDEBÆRER:

- > De professionelle indgår i et forpligtende samarbejde, der omfatter alle, der arbejder med skolestartende børn
- > De professionelle arbejder kontinuerligt med at skabe størst mulig sammenhæng mellem læringsmiljøerne, barne- og læringssyn
- > De professionelle inddrager børn som formidlere af egen viden og oplevelser af en god skolestart
- > De professionelle sikrer, at forældrene oplever sig aktivt inddraget, trygge og informeret om barnets skolestart

EKSEMPLER TIL INSPIRATION

BESØG OG PRAKTIK I HINANDENS LÆRINGS- MILJØER

De fagprofessionelle besøger eller går i praktik i hinandens læringsmiljøer med henblik på at skabe professionel lærings- og praksisudvikling. De fagprofessionelle besøger hinanden ud fra fællesfaglige opmærksomhedspunkter, der skal sætte fokus på at få viden og skabe sammenhæng og forbindelser i den pædagogiske praksis mellem læringsmiljøerne i dagtilbud og BFO/skole.

FÆLLESFAGLIG VIDEN

Sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer styrkes ved forpligtende samarbejde, fælles pædagogiske forløb og gennem brug af de pædagogiske læreplaner i dagtilbuddet. Det kan bl.a. understøttes ved fælles, tematiserede pædagogiske forløb, forskningsinformerede oplæg, fælles litteratur og metoder i distriktet, så der opnås tværprofessionelle forbindelser og fælles viden og indsigt i arbejdet med det skolestartende barn.

VIDENSOVERDRAGELSE FRA DAGTILBUD TIL BFO/SKOLE

For at understøtte den bedst mulige vidensoverdragelse omkring barnet fra dagtilbud til BFO/skole, bidrager forældre og pædagoger fra dagtilbud ligeværdigt til en beskrivelse af barnet. Beskrivelsen har fokus på, hvad barnet er optaget af, hvor barnet er på vej til læringsmæssigt, samt om barnet har nogle særlige behov, der skal tages hensyn til. Hermed kan der skabes et godt indblik i barnets ressourcer og mulighed for at få en god og tryk start i skolen.

FORÆLDRENES PERSPEKTIV

Forældrene er vigtige samarbejdspartnere. De skal være trygge ved, at barnet starter i skolen. Derfor er de professionelle orientering om skolestarten og dialog med forældrene om deres rolle og opgave i forbindelse med barnets skolestart vigtig. Forældrenes opbakning og engagement betyder meget for barnets skolestart.

DEN GODE SKOLESTART INDEBÆRER:

- > Forældrene oplever tryghed omkring deres barns skolestart
- > Forældrene oplever sammenhæng mellem de forskellige pædagogiske læringsmiljøer ved barnets skolestart
- > Forældrene betragtes som sparringspartnere og medvirkende til at skabe sammenhæng mellem hjem og læringsmiljøer ved skolestart
- > Forældrene har sammen med de professionelle ansvar for at forberede barnet på skolestart

EKSEMPLER TIL INSPIRATION

FORÆLDREINVOLVERING OG SAMARBEJDE

Forældrene skal inddrages så tidligt som muligt i barnets skolestart, så de oplever sig involverede og som vigtige sparringspartnere. Forældrene involveres i god tid i forhold til at skulle være forældre til et skolebarn. På den måde kan forældrene indgå i en dialog omkring roller og ansvar og dermed forberede barnet bedst mulig i forhold til starten på BFO/skole. Eksempelvis kan de professionelle fra BFO/skole deltage i forældremøderne i dagtilbud om efteråret og i god tid inden skolestarten påbegynde dialogerne med forældrene.

FORÆLDREARRANGEMENTER

Forældrene inviteres til fælles arrangement mellem dagtilbud og BFO/skole omkring det at være forældre til et kommende skolebarn. Det kan fx være arrangementer, hvor forældrene får viden om den sidste tid i dagtilbuddet, kommende forberedelser til starten i BFO/skole, eller andre måder at forberede forældrene på barnets start i skolen.

FORÆLDREEVALUERING

Forældrenes oplevelse af barnets skolestart evalueres i begyndelsen af skoleåret. Her kan forældrene både forholde sig til deres egen oplevelse og erfaringer og deres oplevelse af barnets erfaringer. På den måde bliver forældrenes perspektiv en stemme ind i, hvordan den nødvendige sammenhæng mellem dagtilbud og BFO/skole opleves.

GUIDE TIL SAMARBEJDSAFTALE

Alle distrikter skal i kraft af et tæt og forpligtende samarbejde mellem dagtilbud og BFO/skole sikre en god skolestart, hvilket vil blive omfattet af en lokal samarbejdsaftale i hvert enkelt distrikt. Samarbejdsaftalen skal fornys hvert år og være tilgængelig på hjemmesider i dagtilbud og BFO/skoler.

Alle dagtilbud, BFOer og skoler i Ballerup Kommune, som arbejder med skolestartende børn, er omfattet af en samarbejdsaftale. Samarbejdsaftalen udarbejdes i de enkelte distrikter med afsæt i pjecen "Fælles – om en god skolestart".

Samarbejdsaftalen omfatter de fælles principper og perspektiver, som henholdsvis er barnets perspektiv, de professionelle perspektiv og forældrenes perspektiv, og disse indarbejdes i distrikternes aftale for en god skolestart.

Hvert enkelt distrikt skal årligt sammensætte en repræsentativ arbejdsgruppe for distrikternes dagtilbud og BFO/skole, som arbejder med de skolestartende børn. Ansvar for arbejdsgruppens sammensætning er lederen af distriktsskolen og lederen af distriktets dagtilbud. Sammensætning og opgaven for gruppen besluttet årligt omkring den 1. september.

I Ballerup Kommune indbefatter samarbejdsaftalen om det skolestartende barn 3 perspektiver:

BARNETS PERSPEKTIV

- > Barnet oplever tryghed og trygge rammer, når de har viden og kendskab til de nye læringsmiljøer
- > Barnet oplever, at fremtid, nutid og fortid er bundet tæt sammen af genkendelighed i aktiviteter, lege og fortællinger
- > Barnet støttes i at få gå-på-mod og lyst til at træde kompetent og deltagende ind i nye sociale og faglige fællesskaber
- > Barnets stemme, oplevelser og følelser inddrages aktivt omkring skolestart

FORBEREDELSE:

- > Årligt sammensættes en repræsentativ arbejdsgruppe for distriktets dagtilbud, BFO og skole, som arbejder med skolestartende børn. Alle dagtilbuddenes afdelinger i distriktet skal være repræsenteret.
- > Arbejdsgruppen fastsættes af distriktets leder af skole og distriktets leder af dagtilbud senest den 1. september.
- > Arbejdsgruppen ledes af en leder fra dagtilbud og skole/BFO.
- > Arbejdsgruppen arbejder ud fra principper i "Fælles – om en god skolestart" og afklarer herunder distriktets behov for viden og kvalificering.
- > Arbejdsgruppen forholder sig til distriktets tidligere praksis for skolestart, evaluerer dette og laver målsætning for det kommende år
- > Arbejdsgruppen arbejder med årshjul.

DE PROFESSIONELLES PERSPEKTIV

- > De professionelle indgår i et forpligtende samarbejde, der omfatter alle, der arbejder med skolestartende børn
- > De professionelle arbejder kontinuerligt med at skabe størst mulig sammenhæng mellem læringsmiljøerne, barne- og læringssyn
- > De professionelle inddrager børn som formidlere af egen viden og oplevelser af en god skolestart
- > De professionelle sikrer, at forældrene oplever sig aktivt inddraget, trygge og informeret om barnets skolestart

FORÆLDRENES PERSPEKTIV

- > Forældrene oplever tryghed omkring deres barns skolestart
- > Forældrene oplever sammenhæng mellem de forskellige pædagogiske læringsmiljøer ved barnets skolestart
- > Forældrene betragtes som sparringspartnere og medvirkende til at skabe sammenhæng mellem hjem og læringsmiljøer ved skolestart
- > Forældrene har sammen med de professionelle ansvar for at forberede barnet på skolestart

INDHOLD I SAMARBEJDSAFTALEN:

- > Hvad er den overordnede målsætning for distriktets skolestart?
- > Hvilke målsætninger er der for de 3 perspektiver:
  - Børnene
  - De professionelle
  - Forældrene
- > Hvilke aktiviteter skal der iværksættes og hvornår for at nå målene i forhold til de 3 perspektiver?
- > Udarbejd en årsplan og/eller et årshjul for de planlagte aktiviteter.
- > Vurdering af om målsætning, principper og konkrete aktiviteter hænger sammen?
- > Afklar ansvar: Hvem gør hvad?
- > Der udarbejdes en samarbejdsaftale for det kommende år bestående målsætning, tema og aktiviteter, som kan formidles til alle – børn, forældre og professionelle.

OPFØLGNING:

- > Evaluering af samarbejdsaftalen. Hvordan vil I løbende evaluere samarbejdsaftalen og de indsatser, I har arbejdet med omkring skolestarten? Aftal hvordan forældre og børn inddrages i evalueringen.
- > Aftal hvordan samarbejdsaftalen skal formidles til forældre og øvrige samarbejdspartnere.
- > Aftal om der skal udarbejdes yderligere informationsmateriale om skolestarten i jeres distrikt (Billeder, plakater, foldere mm.).

Ved udarbejdelse af en samarbejdsaftale er der følgende opmærksomhedspunkter:

FORBEREDELSE
INDHOLD I SAMARBEJDSAFTALEN
OPFØLGNING

BALLERUP

Ballerup Kommune
Hold-an vej 7
2750 Ballerup
www.ballerup.dk

Tekst: Bibi Baunkilde og
Rikke Storgaard Pedersen
Foto: Alexander Hjorth Jespersen
Design: Koch&Falk
Tryk: Trykteam